

דרך המהשבה

גיליון רנ"ו
פרשת מקץ
תשפ"ד

הגליון לדרכי החינוך, העצמת האישיות ועצות נפלאות
עפ"י תורתו ודרכו של הרה"ק מפיאסצנא הי"ד זי"ע

פרק ג'

וחילופיהן בגולם

ביררנו לעצמינו שהוודאות והבהירות מביאה רוגע וכח להתגבר על הפחד. והבנו שהדמיון וההפחדה העצמית שלך מתגברים בעת האזעקה כי אתה מדמיינ מה עלול לקרות לך אם זה ח"ו יפול לידך.

אכן, הסכים גודל, והוסיף כי באמת במשך כל השבוע האחרון מאז הברור שהם עשו תוך כדי האזעקה ואחריה התחזקו והתבררו אצלו הדברים יותר והוא מסכים אתם בכל לב.

אבל מה אני יכול עכשיו לעשות כדי שהחרדה זו תעזוב אותי לגמרי ולא אסבול ממנה יותר - שאל גודל בכאב.

שאלה קשה שאלת, אבל איך אתה מצפה ממני שאענה תשובה ברורה וחדה בענין, אינני זוכר שקיבלתי הסמכה להיות רופא - התבדח הלל קלות - אני לא למדתי את רזי המקצוע ולכן אין לי מתכון לרפא לך את החרדה, אבל יש לי משהו לנפש, משהו שלמדנו יחד עם ראש החבורה, באותו מקום שבו נאמר הרעיון עם דניאל והאנשים אשר אתו - ב'דרך המלך' פרשת ויצא. הבה נכנס אולי להיכל הישיבה שלי, שעת בין הסדרים עכשיו וההיכל ריק ברובו, ננסה להעמיק בנכתב בו ואולי נעלה ארוכה משם. בשמחה - השיב גודל והם פנו לעבר היכל הישיבה.

*

'וחילופיהן בגולם' - לומדים השנים מתוך הספר - בשם המגיד

הקדוש ממעזריטש זיע"א - לא ניתן לשנות דבר באופן שהוא כעת אלא כשמביאים אותו למצב של גולם היינו לפני השינוי שנעשה בו והביאו למצבו הנוכחי.

דברים סתומים - מתבטא גודל בהסתייגות של מי שלא למד מן הספר הקדוש הזה מעולם.

ננסה להסביר - כך הלל - כשכלי או תכשיט מזהב נשבר או התעקם ורוצים לתקנו ולסדר אותו שישב למצבו המתוקן, ישנן שתי דרכים לעשות זאת.

הדרך האחת היא, לעשות כן באופן שיעקם בחזרה את החלק שהתעקם וישבור את מה שכבר אי אפשר לתקן, יוסיף חתיכות וילחים אותם אל הכלי עד שלאחר עבודה מאומצת ומקצועית ישוב הכלי ויהיה ראוי לשימוש.

ויש דרך שניה, להכניס את הכלי לכור ההיתוך, להחזיר אותו לנוזל רותח, ליצוק אותו שוב אל תבנית צורת הכלי ולהכין ממנו כלי חדש באופן הראוי והרצוי לו.

וחילופיהן בגולם - להחליף מחשבה, הרגל, או כל מידה שרוצים לשנות מקום השינוי הוא 'בגולם', להחזיר את המצב לקדמות הראשוני טרם הפך ונהיה למצבו העכשווי. כשנצליח להגיע למצב זה, נוכל להגיע לתיקון הדבר משורשו וליצור ממנו הרגל חדש, מחשבה מחודשת או מידה מתוקנת יותר.

תקציר הפרקים הקודמים:

הלל וגודל שני ידידים שהכירו על ספסל ההמתנה לרופא. גודל משתף את הלל בחרדות שהוא חווה בזמן נפילת הטילים. הלל מסביר לו שידיעה לא מספיק ברורה ממה שמתרחש וממה הוא מפחד היא הגורמת לפעמים לחרדה. ובנוסף הוא מסביר לו, כי זה שהוא יודע שהוא מפחד מן הטילים עדיין זה לא נחשב שהוא יודע, כי מכיון שהוא קרא וראה הרבה מידע על ההרס שהטילים יכולים לבצע, הוא מדמיינ במוחו בכל טיל את כל מה שהוא חושש שעלול לקרות עכשיו ממש עליו, אז החשש שלו מצטייר במוחו הרבה יותר ממה שזוה באמת ומכאן התחושה של חוסר האונים מול האזעקות ומבשרות על התקרבות הטיל המפחיד הזה.

*

החורשה שליד הישיבה היתה מלאה עלי שלכת גדולים, מתעופפים ברוח הסתווית האפרורית והחשוכה. הספסל שבתוכו השתלב בנוף, על גבו משתוללים ומקפצים מספר עלים שזה עתה נחתו ממרומי העץ ומנסים לנוח עליו טרם נפילתם הסופית אל הדשא הסמוך שהיה מנומר כולו במאות עלים שכאלו.

הלל וגודל הגיעו לספסל המיועד, ניקו אותו מן העלים היבשים והתיישבו להמשך שיחתם.

רק שלא תהיה אזעקה עכשיו - הרהר גודל בקול.

נכון, חייך הלל, והוסיף אבל תקוותי היא שנגיע למצב שאפילו אם כן תהיה אזעקה שלא תלחץ ולא תיכנס להתקפת חרדה וזה יחלוף אצלך כלא היה.

הלואי - ענה גודל בחיוך מר ובהבעת פנים של חוסר ביטחון שאכן כך יהיה... בעיקר בשביל זה אני פה...

*

אז איפה אחזנו - פותח הלל את השיחה העניינית.

הדרך הראשונה היא אמנם דרך טובה אבל קשה מאוד וגם מן הסתם כמעט לעולם לא יראה חדש כמו שהיה בעבר. אבל הדרך השנייה לא מתעסקת עם הצורה השבורה אלא היא מחזירה את החומר לצורתו הגולמית הראשונית, ועם החומר הזה היא בונה את הצורה מההתחלה. וזה מה שנקרא 'גולם'. כלומר על דרך המושג 'גולמי כלי חרס'. 'גולם' הוא מוצר שעדיין לא מעובד, הוא נמצא עדין במצבו הראשוני שלו, ולאחר העיבוד והליטוש ייווצר ממנו המוצר החדש.

מתכת הזהב במצב של גולם הוא הבסיס לכלי היפה והיקר שיווצר ממנו.

וזה הביאור במאמר שפתחנו בו - מבאר הלל בטוב טעם. - וחילופיהן בגולם - להחליף מחשבה, הרגל, או כל מידה שרוצים לשנות מקום השינוי הוא 'בגולם', להחזיר את המצב לקדמות הראשוני טרם הפך ונהיה למצבו העכשווי. כשנצליח להגיע למצב זה, נוכל להגיע לתיקון הדבר משורשו וליצור ממנו הרגל חדש, מחשבה מחודשת או מידה מתוקנת יותר.

הבה ניתן דוגמה כללית בעבודת ה' בענין זה איך ההגעה למצב של 'גולם' היא אשר תשפר ותקדם אותנו למצב נעלה הרבה יותר.

אתה יושב בישיבה ולומד סוגיא חדשה. כל כולך שקוע ונהנה ממנה בלי גבול. זכית לחדש חידוש נפלא שאתה מאוד מתפעל ממנו. - קורה לך מידי פעם - שואל הלל בחיוך - גודל מהנהן בראשו בהסכמה...

החידוש שחידשת הוא אכן ממש יפה ומרגש. אתה חוזר עליו באוזני החברותא, אבל הוא לא באמת מתפעל כמו שאתה מתפעל, הוא מנסה לפקפק בחידוש זה, הוא מנסה לחקור כדרכה של תורה לעומק הענין שיתכן ולאחר חקירה תגיע למסקנא שהחידוש הוא לא כל כך מבוסס. אבל אתה לא מסוגל לשמוע ביקורת שכזו על חידוש כל כך נפלא שלך, אתה מתווכח ומוכיח שאתה צודק ואין כל פקפוק בדבריך.

יתכן מאוד שאתה צודק, החידוש שלך נכון, ואתה ממש בכיוון הנכון, אבל מרוב תענוג ושמחה על הרעיון שלך אתה תקוע במקום ולא תצליח להגיע לדרגה נעלית יותר בלימוד שלך. מרוב שאתה משתעשע ונקשר יותר ויותר למצב שלך כעת אתה לא מצליח להתקדם עוד יותר. אתה ממשיך להתבסס ברמה ובדרגה שלך העכשווית.

מתי תצליח להתקדם ולהמשיך במסלול העליה שלך, מתי תצליח

להגיע למצב של 'גולם', כלומר שתצליח להתנתק מהקשר הנפשי שלך מעצמך ומהחידוש והרעיון שנמצאים בעצמך עד שנהיו ממש חלק ממך, תצליח להסתכל על החידוש הזה כמביט חיזוני וחושב האם החידוש הזה הוא באמת כל כך חזק ומבוסס, האם הרעיון הזה הוא אכן אמיתי עד לאמיתה של תורה, או שכל כך נהייתי מהרעיון שנצנץ בי עד שלא דייקתי בכל הפרטים עד הסוף וכשאתבונן בזה יותר ואקשיב יותר לדעה השנייה שנמצאת בקרבי פנימה ומבקשת להשמיע את הטענה ההפוכה, ובעצם אני שומע אותה גם מן החברותא שמנסה להשמיע את טענותיו, אבל אני אטום מלהקשיב לו באמת, ואולי יש צדק בדבריו וטענותיו נגד החידוש שלי כן צודקות, או אז יהיה לך את האומץ והנכונות לחשוב יותר לעומק, יהיה לך את תעצומות הנפש לערער את הדרגה הקודמת שלך בהבנת הסוגיא, ומתוך כך לעלות לרמה גבוהה יותר של דיוק וסברא, להגיע למעלה נעלית יותר בעיון התורה ולקדושת התורה ממדרגה למדרגה יותר ויותר.

'וחילופיהן בגולם' - הפקפוק בקביעה הכל כך נחרצת שלנו על ההבנה העכשווית, וחזרה למצב הגולמי והראשוני בהכרה ברורה שאולי אנחנו לא כל כך צודקים בבנין שבנינו או בכלי שיצרנו הוא המקום להחלפת המצב למצב נעלה יותר וממנו לתבונה חדשה, נכונה יותר וברמה גבוהה הרבה יותר.

אם נפרש את זה בשפה יותר 'עכשווית' ויותר נגישה לשכלינו המצומצם ואינו רגיל בלשונות כאלו - מוריד הלל את המושגים לרמה הנגישה ביותר אל השפה המדוברת בכדי שהמסר ייקלט היטב - **ניתוק והטלת ספק** - זוהי המילה אולי הקרובה ביותר ל'וחילופיהן בגולם'.

כשאנחנו קשורים עדיין למחשבה הקודמת כל המחשבות וכל הפרושים למקרים הקורים מתפרשים אצלנו לפי אותה מחשבה בסיסית שנקשרנו אליה בחוזה. אבל כשנצליח להתנתק מן הפירוש לדבר ש'תופס' אותנו בכל מאודנו, והדרך לניתוק הוא בראשונה ע"י הטלת ספק, נכניס מחשבה נוספת לזרם המחשבה המרכזי ונחשוב אולי הפירוש שנתנו למאורע אינו הפירוש הנכון היחיד, אולי באמת לא הבנתי נכון את המאורע ויש לו הסבר הגיוני אחר לגמרי או אז התגובה האוטומטית תהיה כבר בצורה הרבה רגועה ושקטה ללא סערת הרגשות שתפסה אותנו עד עתה.

הנקודה הובנה? - שואל הלל את גודל שיושב ושותק ושותה בצמא את דבריו של הלל.

לא רק הובנה אלא אני מתחיל גם לנסות לפרש את דבריך למצבי האישי - עונה גודל.

גם את זה מסביר הרה"ק מפיאסעצנא זיע"א באותו מאמר שאנחנו לומדים (בדרך המלך פרשת ויצא) - קוטע הלל את דברי גודל בהתפעמות רוח, הנה הבט בקטע הזה - והוא מראה לו את המשך המאמר בו מצוטטים דברי חז"ל 'אין טיפה יורדת מלמעלה עד שאין טפיים עולות מלמטה', כשיש משהו שמעורר את המחשבה לאדם בדבר שמונח לו כבר בלב רק הוא מכוסה וטמון ממנו, ברגע שהוא שומע איזה רעיון ממישהו - זוהי הטיפה שיורדת מלמעלה, אזי באותו רגע מתעוררת אצלו המחשבה הנוספת המחשבה הנמצאת אצלו כבר לפרש את מה שהוא שמע

למה ששייך אליו.

ולענייננו אתה שמעת את הרעיון שלמדנו, מכיון שיש לך בתהום הלב עמוק עמוק את הפתרון לאתגר אתה מתמודד, אזי הטפה שמלעלה 'פגעה' פגיעה ישירה לנקודה ההיא והיא מתפרצת אצלך במלא עוזה ואז לא רק טיפה מול טיפה אלא טיפה מול

מתי תצליח להתקדם ולהמשיך במסלול העליה שלך, מתי שתצליח להגיע למצב של 'גולם', כלומר שתצליח להתנתק מהקשר הנפשי שלך מעצמך ומהחידוש והרעיון שנמצאים בעצמך עד שנהיו ממש חלק ממך

'טפיים', כלומר אתה מפרש את המושג החדש באופנים ובדרכים שלא נאמרו במפורש במה ששמע מן הרב או החבר הנאמן, אלא במה שאתה לוקח את זה אליך למושגים ולדרכים שאתה צריך.

אז כיצד אתה לוקח את מושג ה'וחילופיהן בגולם' - 'ניתוק והטלת ספק' אל עבודתך האישית? התחלת כבר לגבש מחשבה בענין? את זה מה שהתחלתי לומר - אבל אתה בהתלהבותך היית חייב להוסיף עוד כמה מילים - סונט גודל קלות בהלל המתלהב...

אני כולי מלא התפעלות ושמחה מהדברים ששמעת, אני רואה בהם קשר ישיר למה שאני מתמודד ומנסה למצא את הדרך החוצה מזה, אבל נראה לי שאני צריך גם להתחיל למצא את הדרך החוצה מהיכל הישיבה שלך כי אני רואה שהוא מתחיל להתמלא בבחורים - משמע אני גם צריך לשוב אל הישיבה שלי - במפגש הבא אבוא כבר מגובש יותר וברור יותר ונראה להיכן זה לוקח אותי - אני בטוח שלמחוזות טובים...

חיוך הפרידה העיד יותר מכל ששני הידידים נפרדו מרוצים עד מאוד... בציפייה למפגש הבא שיהיה מעשי בס"ד.